

Olsztyn, dnia 22 marca 2017 r.

PS-VI.431.3.1.2017. KS

**Pan Dariusz Michalczyk**  
**Dyrektor**  
**Domu dla Dzieci Nr 1**  
**Towarzystwa Nasz Dom**  
**w Mrągowie**

### WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.48.2017 z dnia 31 stycznia 2017 r. /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,
  2. Marzena Przybylska - główny specjalista,
  3. Katarzyna Henryka Stefanowska – główny specjalista, kierująca zespołem
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz Oś. Mazurskie 19/8.
- Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 6 lutego 2017 r. i zakończono w dniu 9 lutego 2017 r. Przedmiotem kontroli była ocena stanu przestrzegania praw dziecka, w świetle przepisów:
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2016, poz.575 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
  - rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz.1720) - zwanego dalej rozporządzeniem.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. placówka /jednostka kontrolowana - co oznacza: Dom dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz oś. Mazurskie 19/8;
2. dyrektor placówki - co oznacza: dyrektora Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz Oś. Mazurskie 19/8, pana Dariusza Michalczyka;
3. lider placówki – co oznacza wyznaczonego przez dyrektora wychowawcę do pomocy przy kierowaniu placówką - Domem dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie – panią
4. regulamin placówki – *Regulamin Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz Oś. Mazurskie 19/8;*

5. mow – młodzieżowy ośrodek wychowawczy;
6. mos - młodzieżowy ośrodek socjoterapeutyczny;
7. sosw- specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę. Kontrolę przeprowadzono w obecności pana Dariusza Michalczyka – dyrektora Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, opiekuna-wychowawcy, pełniącej funkcję lidera oraz pani wycnowawcy, w oparciu o rozmowy przeprowadzone z dziećmi, analizę prowadzonej w placówce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Kontrolowana jednostka jest niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego prowadzoną przez Towarzystwo Nasz Dom, przeznaczoną dla 14 wychowanków. Działalność placówki określa Regulamin Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz Oś. Mazurskie 19/8 /akta kontroli str. 3-20/, zaakceptowany przez dyrektora placówki i przewodniczącą zarządu Towarzystwa Nasz Dom w dn. 01.10.2015 r.

W dacie kontroli w ewidencji placówki figurowało 14 wychowanków.

W ramach postępowania kontrolnego przeprowadzono indywidualne rozmowy kierowane z wychowankami na temat przestrzegania w placówce praw dziecka. Rozmowy z 9 obecnymi wychowankami przeprowadzono w dniach 6-8 lutego 2017 r. /akta kontroli, str. 21-99/. Z 5 wychowankami nie podjęto rozmów z uwagi na następujące okoliczności:

- 2 dzieci - przebywało w mos,
- 2 dzieci – przebywało w mow,
- 1 dziecko –przebywało w zakładzie poprawczym.

W toku kontroli dokonano oceny realizacji następujących praw dziecka:

**PRAWO DO WYRAŻANIA OPINII** - rozumiane jako prawo do poszanowania podmiotowości dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w sprawach, które go dotyczą oraz istnienia wypracowanych zasad uczestnictwa dzieci w podejmowaniu decyzji ważnych dla wychowanków.

Z informacji uzyskanych od lidera placówki wynika, że dzieci przebywające w Placówce mogą wyrażać swoje opinie w sprawach ich dotyczących, co zostało określone w § 21 ust. 1 pkt 13 regulaminu placówki. Wychowawcy biorą pod uwagę zdanie wychowanków między innymi w sprawach dotyczących ich przyszłości, wyboru szkoły, wyglądu pokoju, spędzania czasu wolnego, wyglądu i ubioru dziecka oraz ustalania dyżurów porządkowych, a także dyżurów w kuchni.

Dzieci mogą zgłaszać uwagi i wyrażać swoje opinie na spotkaniach społeczności, w których uczestniczą wychowankowie oraz wychowawcy. Przebieg spotkań oraz podjęte ustalenia zostają utrwalone w formie notatki w „Zeszytach społeczności”. W wyniku ich analizy stwierdzono, iż nie ujmuje one informacji o wychowankach uczestniczących w spotkaniach.

W ramach bieżącego instruktażu wskazano, że sporządzanie wykazu wychowanków uczestniczących w spotkaniach, może znacząco wpłynąć na uniknięcie ewentualnych kwestii spornych w zakresie podejmowanych ustaleń.

Wszystkie dzieci podczas rozmów z zespołem inspektorów wskazały, iż zawsze mogą swobodnie wyrażać własne poglądy oraz opinie w sprawach ich dotyczących, które są uwzględniane przez wychowawców.

**PRAWO DO POSZANOWANIA TOŻSAMOŚCI RELIGIJNEJ**, rozumiane jako prawo do poszanowania środowiska religijnego dziecka, z którego się wywodzi oraz wychowania religijnego i praktyk religijnych zgodnych z tradycją i wyznaniem jego rodziny oraz zgodnie z jego wolą.

Z informacji przekazanej przez lidera placówki wynika, że wszystkie dzieci przebywające w placówce są wyznania katolickiego. Wychowankowie przystępują do sakramentów świętych oraz przestrzegają tradycji Świąt Bożego Narodzenia oraz Wielkanocnych.

Na pytanie dotyczące uczestniczenia w niedzielnej mszy św. wszystkie dzieci odpowiedziały, że do Kościoła chodzą dobrowolnie i swobodnie mogą realizować swoje praktyki religijne.

**PRAWO DO POSZANOWANIA PRYWATNOŚCI**, rozumiane jako prawo poszanowania tajemnicy korespondencji, posiadania własnych pamiątek i osobistych przedmiotów oraz zachowania przez pracowników placówki tajemnicy związanej z osobistymi informacjami przekazanymi przez dziecko, z wyłączeniem przypadków uzyskania informacji o naruszeniu prawa, zagrożeniu zdrowia lub życia, jak również prawo do poszanowania intymności dziecka, w tym zapewnienia możliwości zamykania pomieszczeń przeznaczonych do czynności higienicznych i fizjologicznych.

Lider placówki poinformowała, że dzieci mogą posiadać własność prywatną (telefony, tablety, sprzęt rtv, zdjęcia, pamiątki, ubrania itp). Na prośby wychowanków umożliwia się przechowywanie rzeczy wartościowych oraz pieniędzy w pokoju wychowawców.

Wychowankowie mogą swobodnie korzystać z łazienek i toalet w sposób zapewniający im intymność. Drzwi do tych pomieszczeń posiadają stosowne zabezpieczenia uniemożliwiające wejście innych osób.

Wychowawcy występują do rodziców/opiekunów prawnych dzieci o podpisanie stosownych oświadczeń dotyczących wyrażenia zgody na wykorzystanie ich wizerunku, które są przechowywane w dokumentacji wychowanków.

W rozmowach z zespołem inspektorów wszystkie dzieci informowały, że mogą posiadać rzeczy będące ich własnością np. telefony komórkowe, tablety. Ponad to wskazały, że ich prywatna korespondencja (sms-y, e-maile, wiadomości na facebooku) nie były kontrolowane przez pracowników placówki. Poza tym dzieci potwierdzały fakt, iż mogą swobodnie korzystać z toalet i łazienek, z zachowaniem poczucia intymności. Żadne z dzieci nie wskazało, aby pracownicy obraźliwie komentowali ich pochodzenie, czy rozmawiali z niepowołanymi osobami o ich sytuacji rodzinnej bądź prawnej.

**PRAWO DO INFORMACJI**, rozumiane jako prawo dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnych źródeł, a w szczególności do tych, które mają na uwadze jego dobro.

Dzieciom zapewnia się dostęp do informacji poprzez media, Internet oraz książki. Z informacji przekazanych przez dyrektora placówki wynika, że wychowankowie znają swoje prawa, obowiązki oraz zasady, ujęte w:

- *Regulaminie Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz Oś. Mazurskie 19/8;*
- *Zasadach wypłat kieszonkowego dzieciom w mieszkaniu – Warszawska 8/7 /akta kontroli str. 100-101/;*
- *Zasadach ustalonych przez społeczność domku przy ul. Warszawskiej 8 /akta kontroli str. 102-107/;*
- *Regulaminie mieszkania dla młodzieży usamodzielniającej się położonego na Oś. Mazurskim 19/8 w Mrągowie /akta kontroli str. 108-109/;*
- *Zasadach otrzymywania kieszonkowego – w mieszkaniu oś. Mazurskie 19/8 /akta kontroli str. 110-111/;*
- *umowach zawartych pomiędzy dyrektorem placówki i każdą pełnoletnią wychowanką /akta kontroli str. 112-113/;*

W wyniku analizy ww. dokumentów nie stwierdzono własnoręcznych podpisów dzieci potwierdzających fakt zapoznania się z regulaminem placówki i *Zasadami wypłat kieszonkowego dzieciom w mieszkaniu – Warszawska 8/7.*

Z wyjaśnień dyrektora placówki wynika, że jest to działanie celowe, zapobiegające nadmiernemu sformalizowaniu życia w placówce, ponieważ dzieci zapoznawane są z prawami, obowiązkami i zasadami na bieżąco, podczas spotkań społeczności.

Wszyscy wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów potwierdzili znajomość praw, obowiązków oraz zasad panujących w placówce.

**PRAWO DO REGULARNYCH KONTAKTÓW Z RODZINĄ**, rozumiane jako prawo do regularnych kontaktów z członkami rodziny, w tym przede wszystkim z rodzicami - na terenie placówki, w miejscach zamieszkania członków rodziny, jak i w sposób pośredni- poprzez kontakty telefoniczne lub elektroniczne, w tym szczególnie w dni wolne od nauki oraz w trakcie ferii i wakacji, chyba że sąd postanowi inaczej.

Placówka w ramach swoich zadań określonych w § 21 ust. 1 pkt 3 regulaminu placówki, zapewnia dziecku kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi chyba, że sąd postanowił inaczej. Wychowankowie urlopowani są do domów rodzinnych w dni wolne od nauki szkolnej, w tym: ferie, wakacje, święta. Osoby przejmujące w tym okresie opiekę nad dzieckiem podpisują stosowne oświadczenie o odpowiedzialności za jego życie i zdrowie /akta kontroli str. 114-117/. Pełnoletni wychowankowie podpisują oświadczenie o czasowym pobycie poza placówką /akta kontroli str. 118-121/.

Poza tym rodzice oraz członkowie rodzin i osoby bliskie dziecku mogą je odwiedzać w placówce, uczestniczyć w uroczystościach dzieci np. urodziny. Placówka umożliwia również wychowankom kontakt telefoniczny z rodzinami i osobami bliskimi.

Podczas rozmów z osobami kontrolującymi żadne dziecko nie wniosło zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

**PRAWO DO ŻYCIA BEZ PRZEMOCY**, rozumiane jako prawo do ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej, emocjonalnej, zarówno ze strony rówieśników, jak i dorosłych, stosowania wobec dziecka pozytywnej dyscypliny oraz prawo do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi i rówieśnikami zarówno na terenie placówki, jak i poza nią.

Analiza regulaminu placówki przez zespół inspektorów wykazała, że uwzględniono w nim zarówno nagrody, jak i konsekwencje. W placówce prowadzi się *Tabele konsekwencji* /akta kontroli str. 122-125/, sporządzaną na każdy miesiąc, która zawiera następujące informacje: datę, imię dziecka, imię opiekuna wyznaczającego konsekwencje, rodzaj konsekwencji, powód udzielenia konsekwencji oraz datę jej poniesienia. W toku weryfikacji dokumentu stwierdzono, że wychowankom udzielano konsekwencji nie mających odzwierciedlenia w regulaminie placówki, t.j.: prace porządkowe, nauka własna, zakaz wyjścia, a także kary zbiorowe. Dyrektor placówki odnosząc się do udzielenia wychowankom kary zbiorowej poinformował, że została ona udzielona przez wychowawcę posiadającego krótki staż w pracy wychowawczej. W związku z tym, rozważa skierowanie go na szkolenie mające na celu podniesienia jego kompetencji wychowawczych.

Przyczyną powstania nieprawidłowości jest niewystarczający nadzór wewnętrzny nad sposobem wykonywania przez wychowawców zadań opiekuńczo-wychowawczych.

Stosowanie kar nie ujętych w regulaminie placówki i kar zbiorowych może stanowić niebezpieczeństwo naruszania godności dzieci.

Ponadto zastrzeżenia kontrolujących budzą nieprecyzyjne zapisy regulaminowe placówki dotyczące konsekwencji t.j.:

- „skrócenie możliwości spędzenia czasu wolnego” (§ 24 ust. 1 pkt 2). Zapis może być różnie interpretowany przez wychowawców, a wyciągane konsekwencje naruszają prawa dzieci;
- „okresowe zawieszenie prawa do korzystania z imprez o charakterze rozrywkowym” (§ 24 ust. 1 pkt 4). Zespół inspektorów wskazał, iż nie mogą to być zajęcia o charakterze rozwijającym np. koncert;
- „złożenie wniosku do sądu rodzinnego o zmianę środka wychowawczego” (§ 24 ust. 1 pkt 5). Osoby kontrolujące odnosząc się do powyższego zapisu podkreśliły, iż konsekwencje mają na celu zapobieżenia niewłaściwym zachowaniom dziecka, uczą odpowiedzialności. Zmiana środka wychowawczego to działanie zmierzające do przeciwdziałania postępującej demoralizacji, przestępczości i resocjalizacja nieletnich. Dyrektor placówki przyznał, iż zasadne jest wyeliminowanie z katalogu konsekwencji „złożenie wniosku do sądu rodzinnego o zmianę środka wychowawczego”.

Poza tym wyjaśnił, że konsekwencja w postaci „skrócenia możliwości spędzenia czasu wolnego” polega na skróceniu czasu wolnego i przeznaczeniu go np. na naukę własną. Poza tym poinformował, że obowiązujący regulamin wymaga modyfikacji i wprowadzenia zmian, w tym również w katalogu konsekwencji

Z informacji uzyskanych od dzieci, wynika, że w placówce stosowane są nagrody, a także wyciągane są konsekwencje. Wszystkie informowały, że wiedzą za co mogą być nagrodzone, a za co ukarane. Wychowankowie wskazywali na otrzymywanie następujących kar: obniżenie kieszonkowego, ograniczenie czasu wyjścia lub zakaz wyjścia, dodatkowy dyżur, nauka własna, zakaz oglądania telewizji. Dzieci pytane o najczęściej stosowane nagrody wymieniały: podwyższenie kieszonkowego, nagrody rzeczowe, wycieczka, wyjazd na basen, wyjście na pizzę, lody. Żadne z dzieci nie poczuło się poniżane lub upokarzane, nie

doświadczyło przemocy fizycznej ze strony pracowników placówki. Nie było również świadkiem stosowania przemocy fizycznej wobec innych wychowanków. Na pytanie dotyczące używania wulgarnych słów przez wychowawców w obecności wychowanków dzieci odpowiadały przecząco. Wszyscy wychowankowie zaprzeczyli, aby kiedykolwiek wychowawca nie zareagował w sytuacji bójki pomiędzy wychowankami. Dzieci pytano również w jaki sposób wychowawcy pomagają rozwiązywać spory/kłótnie między nimi. Wychowankowie najczęściej odpowiadali, że wszelkie spory i kłótnie rozwiązywane są poprzez rozmowę. Jedno dziecko wskazało, że nie pamięta takiej sytuacji, jedno, że takie sytuacje nie miały miejsca. Na pytanie o sposób rozwiązywania sporów/konfliktów między wychowawcą a wychowankiem, wszystkie odpowiadały, że nie było takich okoliczności.

Każdego dziecka pytano również, czy w ramach kary nie mogło odwiedzić domu rodzinnego. Siedmioro wychowanków nie potwierdziło takiej sytuacji. Dwoje natomiast podało odpowiedź twierdzącą, przy czym jedno stwierdziło, że było to kilka lat temu i obecnie nie stosuje się takich kar.

W związku z powyższym dyrektor placówki w pisemnym oświadczeniu /akta kontroli str. 126-129/ wyjaśnił, że nigdy wobec żadnego z wychowanków nie były wyciągane konsekwencje w postaci zakazu wyjazdu do domu rodzinnego. W jednym przypadku, wychowanka po nadrobieniu zaległości szkolnych w sobotę, została odwieziona do domu rodzinnego tego samego dnia.

Zespół kontrolny zwrócił się do wychowanków z pytaniem, czy zdarzyło się, że w ramach kary nie otrzymali kieszonkowego. Ośmioro wychowanków zaprzeczyło stosowaniu tego rodzaju kar. Jedna z wychowanek odpowiedziała twierdząco. Analiza list wypłat kieszonkowego /akta kontroli str. 130-285/ nie potwierdziła tego faktu. Wychowanka od momentu przybycia do placówki, co miesiąc otrzymywała kieszonkowe potwierdzając to własnoręcznym podpisem.

**PRAWO DO ZASPOKOJENIA POTRZEB ZDROWOTNYCH**, rozumianego jako zapewnienie dziecku dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej.

Dzieci przebywające w placówce objęte są podstawową opieką medyczną w Niepublicznej Przychodni Lekarskiej „Zdrowie” ul. Królewiecka 58 w Mragowie, Samodzielnym Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Mazur – Med.” os. Mazurskie 33 A, Zdrowie s.c. Niepubliczna Przychodnia Lekarska ul. Królewiecka 58. Poza tym, w zależności od potrzeb wychowanków zapewnia się opiekę poradni specjalistycznych /akta kontroli str. 286-293/. Wychowankowie przebywający w mos, mow i zakładzie poprawczym mają zapewnioną opiekę lekarską w miejscach swojego pobytu.

W placówce dla każdego dziecka prowadzi się „Plan miesięczny”, w którym zawarte są planowane wizyty lekarskie /akta kontroli str. 294-297/. W kontrolowanej jednostce funkcjonuje również rejestr wydawanych leków doraźnych uwzględniający nazwę leku, daty i godziny jego podania, dawkę, powód podania leku oraz podpis wychowawcy odpowiedzialnego za jego wydanie. Ewidencja wydawania leków zleconych na stałe przez lekarzy specjalistów ujmowana jest w kartach p.n. „Przyjmowanie i dawkowanie leków” /akta kontroli str. 298-299/, sporządzanych dla wychowanka na każdy kolejny miesiąc, zawierająca informacje dotyczące: nazwy leku, dzień miesiąca, godzinę wydania i podpis wychowawcy wydającego lek.

Ponadto, zgodnie z § 17 ust.1 pkt 2 rozporządzenia, w placówce prowadzi się karty pobytu, uwzględniające m.in. informacje o stanie zdrowia dziecka, w tym stanie zdrowia psychicznego, o lekach podawanych dziecku, a także informacje o pobytach dziecka w szpitalu, w tym w szpitalu psychiatrycznym /akta kontroli str. 300-401/. W wyniku jej analizy zespół kontrolny stwierdził, iż nie zawsze dokonywano comiesięcznych wpisów, zgodnie z § 17 ust.4 pkt 2. (karta pobytu wychowanka \_\_\_\_\_ – brak informacji o stanie zdrowia dziecka, o lekach podawanych dziecku, a także informacji o pobytach dziecka w szpitalu, w tym w szpitalu psychiatrycznym w okresie od stycznia do października 2016 r.), a zamieszczone wpisy nie zawsze były szczegółowe.

Przyczyną powstania nieprawidłowości jest niewłaściwie przyjęty sposób prowadzenia dokumentacji oraz brak nadzoru, co może skutkować podjęciem niewłaściwych działań względem dziecka.

Z rozmów kontrolujących z wychowankami wynikało, że w przypadku problemów zdrowotnych zawsze udzielana jest im stosowna pomoc i realizowane są zalecenia lekarskie. Żadne z dzieci nie wskazało, aby wychowawcy lub inni pracownicy placówki palili papierosy w obecności wychowanków. Nie potwierdziły również podawania leków uspokajających w celu wyciszenia agresywnego zachowania wychowanka.

**PRAWO DO BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO**, rozumiane jako prawo do wyżywienia dostosowanego do wymogów odpowiadających potrzebom rozwojowym i zdrowotnym dzieci, a także prawa do ubrania i obuwia dostosowanego do jego gustu, potrzeb i warunków pogodowych, wyposażenia w środki higieny osobistej oraz kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez dziecko.

#### **Zaspokojenie potrzeb żywieniowych**

W mieszkaniu przy ul. Warszawskiej 8/7, od poniedziałku do piątku, większość wychowanków spożywa obiady w stołówkach, pozostali zaś w placówce. W dni wolne od nauki szkolnej, wszystkie posiłki przygotowywane są przez wychowanków pod nadzorem i z pomocą wychowawców. Analiza przedłożonych osobom kontrolującym jadłospisów /akta kontroli str. 402-415/ wykazała, że nie uwzględniają one obiadów dla wychowanków, którzy spożywają ten posiłek w placówce. Z wyjaśnień lidera placówki wynika, że posiłki te przygotowują wychowankowie z pomocą wychowawców lub zamawiane są w miejscowych punktach gastronomicznych.

Pełnoletnie wychowanki zamieszkujące w mieszkaniu oś. Mazurskie19/8 wszystkie posiłki przygotowują samodzielnie.

Na podstawie oględzin placówki stwierdzono, że pomieszczenia kuchenne wyposażone są w niezbędne naczynia i podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego, umożliwiające przygotowanie posiłków i napoi.

W trakcie rozmów kontrolujących z wychowankami żadne z dzieci nie zgłosiło zastrzeżeń dotyczących wyżywienia w placówce.

#### **Wyposażenie w kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dziecko**

Placówka zapewnia dzieciom kwotę pieniężną do własnego dysponowania, nie niższą niż 1 % i nie wyższą niż 8 % kwoty, o której mowa w § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia.

Wysokość tej kwoty ustalana jest co miesiąc przez wychowawcę kierującego procesem wychowawczym dziecka zgodnie z *Zasadami otrzymywania kieszonkowego* – w mieszkaniu oś. Mazurskie 19/8 i *Zasadami wypłat kieszonkowego dzieciom w mieszkaniu - Warszawska 8/7* i akceptowana przez dyrektora placówki.

Kieszonkowe wypłacane jest raz w miesiącu, na podstawie sporządzonych list /akta kontroli str. 130-285/. Odbiór kieszonkowego wychowankowie potwierdzają własnoręcznym podpisem. Wychowankom przebywającym w mos, mow i zakładzie poprawczym kwoty pieniężne do własnego dysponowania przesyłane są za pośrednictwem poczty, co odnotowywane jest w listach kieszonkowego.

Wszyscy wychowankowie potwierdzili, iż regularnie ( co najmniej raz w miesiącu ) otrzymują kieszonkowe.

### **Zaopatrzenie w odzież i obuwie**

Z informacji uzyskanych od wychowawcy pełniącego funkcje lidera, potwierdzonych przez dyrektora placówki wynika, że wychowankowie zaopatrywani są w odzież i obuwie w miarę potrzeb. Starsi wychowankowie mają możliwość samodzielnego dokonywania zakupów odzieży i obuwia, młodsi natomiast udają się na zakupy pod opieką wychowawców. Miesięcznie przeznaczają się przeciętnie ok. 100,00 zł na zakup odzieży i obuwia na jednego wychowanka /akta kontroli str. 416/

Ewidencja odzieży i obuwia prowadzona jest w różnych formach, np. kserokopie faktur, „Spis rzeczy podopiecznego”, „Ewidencja zakupu odzieży” „Karta odzieżowa”/akta kontroli str. 418-419/.

Wychowankowie nie zgłaszali uwag w zakresie wyposażenia w odzież i obuwie. Wszyscy podkreślili, że mogą decydować o wyborze określonego asortymentu.

W ramach instruktażu wskazano zasadność ujednolicenia sposobu ewidencjonowania posiadanej odzieży przez wychowanków oraz określania stanów faktycznych odzieży i obuwia w ustalonym terminie, co ułatwi weryfikację potrzeb wychowanków w tym zakresie oraz umożliwi racjonalne wydatkowanie środków finansowych na zakup odzieży i obuwia.

### **Zaopatrzenie w środki higieny osobistej**

Placówka wyposaża wychowanków w środki higieny osobistej oraz zapewnia środki czystości w zależności od potrzeb. Zakupów przedmiotowych środków w mieszkaniu przy ul. Warszawskiej 8/7 dokonuje lider placówki po otrzymaniu zapotrzebowania od wychowawców, natomiast w mieszkaniu na oś. Mazurskim wychowankowie samodzielnie.

W placówce prowadzi się ewidencję wydawanych wychowankom środków do higieny osobistej i kosmetyków w zeszycie p.n. „Kosmetyki dla dzieci” uwzględniając datę wydania, nazwę artykułu, ilość, imię dziecka i podpis wychowawcy.

Wszystkie dzieci w rozmowach z osobami kontrolującymi nie zgłaszały braków w zaopatrzeniu w środki do higieny osobistej i kosmetyki.

**PRAWO DO NAUKI**, rozumiane jako prawo do wsparcia w realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, pomocy w odrabianiu lekcji, zapewnienia zajęć wyrównawczych i innych rozwijających wiedzę i umiejętności.

Wychowankowie zgodnie z informacją /akta kontroli str. 420-423/ realizowali obowiązek szkolny na następujących poziomach edukacyjnych:

- szkoła podstawowa – 3 osoby,
- szkoła gimnazjalna - 5 osób (w tym 1 osoba w specjalnym ośrodku szkolno- wychowawczym i 1 osoba w ochotniczym hufcu pracy),
- szkoła ponadgimnazjalna – 5 osób ( w tym 3 osoby w zasadniczej szkole zawodowej, 1 osoba w technikum i 1 osoba w liceum),
- szkoła wyższa – 1 osoba.

Analiza kart pobytu dzieci, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, w zakresie sporządzonych informacji o przebiegu kontaktów ze szkołą, do której uczęszcza dziecko, oraz jego nauki szkolnej, nie wykazała nieprawidłowości.

Wychowawcy placówki wspierają wychowanków w realizacji obowiązków szkolnych, udzielają pomocy w odrabianiu lekcji. W przypadku trudności w nauce wychowankom zapewniana jest pomoc korepetytorów /akta kontroli str. 424-425/ .

Wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów potwierdzili, iż posiadają niezbędne podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Wskazywali, że opiekunowie lub korepetytorzy pomagają im w odrabianiu lekcji. Dwoje dzieci poinformowało, że „nie ma takiej potrzeby”, jedna osoba, że „chce odrabiać sama”. Na pytanie dotyczące możliwości skorzystania z korepetycji w przypadku trudności z jakimś przedmiotem, ośmioro wychowanków podało odpowiedź twierdzącą. Jedno dziecko odpowiedziało, że „teoretycznie, ale nie mogłam się doczekać”. Dyrektor placówki w wyjaśnieniu z dnia 09.02.2017 r. /akta kontroli str. 426-427/ poinformował, że wychowanka miała zapewnioną pomoc w nauce ze strony wychowawców, z której nie chciała skorzystać. Program Stypendialny „Moja Przyszłość” realizowany jest w placówce corocznie, w II semestrze roku szkolnego. W ramach programu organizowana jest pomoc wychowankom mających trudności w nauce. Wychowanka nie zgłosiła się do kolejnej edycji programu, ponieważ w lutym b.r. kończy 18 lat i zadeklarowała chęć usamodzielnienia się i rezygnacji z dalszej edukacji.

**PRAWO DO WYPOCZYNKU I ZASPOKOJENIA POTRZEB ROZWOJOWYCH**- rozumiane jako prawo do czasu wolnego organizowanego zgodnie z potrzebami dziecka, oraz prawo do rozwoju zgodnie z potrzebami odpowiednimi dla etapu rozwojowego, w tym uczestnictwa w indywidualnych i zespołowych zajęciach rekreacyjnych i sportowych (w placówce i poza nią), zgodnie z zainteresowaniami i wyborem dziecka.

W okresie objętym kontrolą, w mieszkaniu przy ul. Warszawskiej 8/7, organizacja czasu wolnego wychowankom zaplanowana była indywidualnie oraz grupowo /akta kontroli str. 428-431/. W ramach zajęć indywidualnych wychowankowie wraz z wychowawcami odpowiedzialnymi za ich proces wychowawczy chodzili na spacer, zakupy, do restauracji, pizzerii, lodziarni /akta kontroli str. 432-453/. Podczas zajęć grupowych, organizowanych w czasie ferii i wakacji, dzieci pod opieką wychowawców wychodziły na basen, lodowisko, kręgle, na łyżwy, gokarty, do parku linowego, kina oraz na lody.

Poza tym wychowankowie wyjeżdżali na obozy, kolonie, na „Górkę Czterech Wiatrów”, zwiedzali „Wilczy Szaniec” oraz uczestniczyli we wspólnym, kilkudniowym wyjeździe do Giżycka /akta kontroli str. 454-507/.

Z informacji uzyskanych od lidera placówki wynika, że wychowankowie w dniach nauki szkolnej (po odrobieniu lekcji i z wyłączeniem czasu przeznaczonego na naukę własną, t.j. od 17.00-18.00) oraz w weekendy mają możliwość spędzania czasu wolnego według własnego upodobania, zgodnie ze swoimi potrzebami. W tym czasie zazwyczaj spotykają się z kolegami i koleżankami, przyjmują gości, chodzą na spacer, słuchają muzyki, korzystają z komputerów, oglądają telewizję lub w ramach zajęć kulinarnych pieką ciasta. Poza tym na terenie placówki mają dostęp do gier planszowych i książek.

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji stwierdzono brak dokumentowania realizacji planowanych zajęć grupowych w dniach nauki szkolnej oraz w weekendy. Osoby kontrolujące w ramach instruktażu wskazały na celowość planowania, organizowania oraz dokumentowania zajęć grupowych, zwłaszcza w czasie weekendów, co umożliwi wychowankom poznanie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego.

Wszystkie dzieci w rozmowach z zespołem inspektorów potwierdziły, iż mają możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań. W swoich wypowiedziach wskazały na powyższe formy spędzania czasu wolnego. Wychowankowie zamieszkujący w mieszkaniu przy ul. Warszawskiej poinformowali, że w chwili obecnej nie uczęszczają na żadne dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. Podkreślali jednak, iż w każdej chwili mają możliwość uczęszczania na takie zajęcia, gdy zgłoszą taką potrzebę.

**PRAWO DO POMOCY W PRZYGOTOWANIU DO SAMODZIELNEGO ŻYCIA,** rozumiane jako prawo do zdobywania umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, takich jak czynności samoobsługowe, załatwianie spraw urzędowych, korzystanie z usług, uczenia się ekonomii domowej, planowania czasu, obowiązkowości oraz rozwijania kompetencji i uprawnień zawodowych umożliwiających podejmowanie pracy zawodowej.

W toku kontroli ustalono, że zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 12 regulaminu placówki, podejmowane są działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, w tym: prowadzenia gospodarstwa domowego, dysponowania pieniędzmi, załatwiania spraw urzędowych. W ramach dyżurów, samodzielnie lub pod nadzorem i z pomocą wychowawców, wychowankowie dokonują niezbędnych zakupów, wykonują prace porządkowe w mieszkaniu i przygotowują posiłki /akta kontroli str. 508-509/. W trakcie wykonywania swoich obowiązków nabywają umiejętności obsługi podstawowego sprzętu AGD. Na posiedzeniach społeczności, w ramach lekcji pokazowych, a także podczas wspólnych wyjść, wychowankowie zapoznawani są z działalnością urzędów publicznych.

Wychowawcy odpowiedzialni za proces wychowawczy dziecka, w ramach pracy indywidualnej, zapoznają dzieci z informacjami dotyczącymi usamodzielnienia, motywują do dopełnienia formalności związanych z usamodzielnieniem.

Wszyscy wychowankowie, w rozmowie z osobami kontrolującymi, potwierdzili, iż w placówce podejmowane są działania przygotowujące ich do samodzielnego życia. Poza tym poinformowali, że znają zasady umożliwiające im pozostanie i przebywanie w placówce po ukończeniu 18 r. ż.

**PRAWO DO POMOCY SPECJALISTYCZNEJ**- rozumiane jako prawo do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w radzeniu sobie z emocjami własnymi i innych osób, łagodzenia skutków separacji z rodziną.

W placówce zatrudniony jest psycholog w wymiarze pełnego etatu, który wykonuje swoje obowiązki codziennie, w godzinach od poniedziałku do czwartku 9.00-17.00 i w piątki 7.00-15.00.

Psycholog w ramach swoich obowiązków, w okresie objętym kontrolą, prowadził zajęcia indywidualne i grupowe dla wychowanków i ich rodziców, był obecny podczas kontaktów wychowanków z rodzinami, towarzyszył wychowankom podczas konsultacji psychiatrycznych, współpracował z pedagogami szkolnymi w sprawach dotyczących wychowanków /akta kontroli str. 510-519/.

Każdy z wychowanków posiadał diagnozę psychofizyczną sporządzoną przez psychologa/akta kontroli str. 520-553/ , o której mowa w § 14 ust. ww. rozporządzenia. W toku kontroli stwierdzono, że diagnozy niektórych wychowanków były zdezaktualizowane, ponieważ od ich sporządzenia upłynął dość długi okres (diagnozy wychowanków: \_\_\_\_\_ 2013 r. \_\_\_\_\_ 2011 r. - 2014 r., \_\_\_\_\_ 2013 r.).

W ramach bieżącego instruktażu wskazano, że aktualizowanie diagnoz wychowanków umożliwia ustalenie aktualnych potrzeb dzieci i podjęcie adekwatnych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych.

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, dla dzieci objętych pomocą psychologiczną, prowadzone były karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa p.n. „Karty udziału w zajęciach z psychologiem Domów dla Dzieci” zawierające opisy przebiegu tych zajęć /akta kontroli str. 554-561/.

Ponadto dla każdego dziecka prowadzono arkusze obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych /akta kontroli str. 562-565/ , o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 4 ww rozporządzenia. Przedmiotowe arkusze zawierały zapisy obserwacji, z pominięciem dat ich sporządzania. Osoby kontrolujące udzielając bieżącego instruktażu, wskazały na zasadność uwzględniania dat sporządzania przedmiotowych dokumentów.

Z informacji uzyskanych od psychologa placówki i potwierdzonych przez dyrektora wynika, że w okresie podlegającym kontroli wychowankowie brali udział w zajęciach o charakterze diagnostycznym, psychoedukacyjnym, reedukacyjnym i terapeutycznym. Korzystali również z poradnictwa psychologicznego. Indywidualną opieką psychologiczną w wyżej wskazanym okresie objętych było 12 wychowanków.

Od sierpnia do grudnia ubiegłego roku czworo dzieci wraz z rodzicami uczestniczyło w projekcie „Kierunkowskaz”, którego celem było m.in. podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców. W ramach projektu odbywały się grupowe i indywidualne spotkania z psychologiem oraz wyjazdowe miniwarsztaty dla rodziców i dzieci.

Podczas rozmów wszyscy wychowankowie wskazali, że zawsze mogą liczyć na pomoc psychologa. Sześcioro dzieci poinformowało, że uczęszcza na zajęcia indywidualne z psychologiem. Natomiast troje, że nie widzi potrzeby korzystania z jego pomocy. Wszystkie pytane dzieci wiedzą, że po opuszczeniu domu dziecka mogą liczyć na pomoc pracowników placówki.

## POZOSTAŁE USTALENIA

W związku z udzieleniem przez wychowanki zamieszkujące w mieszkaniu na oś. Mazurskim 19/8 różnych odpowiedzi na pytanie dotyczące obecności w placówce wychowawcy sprawującego opiekę, zwrócono się na piśmie do dyrektora placówki o udzielenie informacji w tej kwestii. Dyrektor w oświadczeniu z dnia 08.02.2017 r. /akta kontroli str. 566-571/ wyjaśnił, że nad osobami pełnoletnimi zamieszkującymi w mieszkaniu na Osiedlu Mazurskim 19/8, opiekę sprawuje opiekun przez 7 dni w tygodniu, spędzając w mieszkaniu 2 godziny dziennie. Godziny pracy opiekuna uzależnione są od potrzeb zamieszkujących w tym mieszkaniu osób. Ponadto dyrektor placówki przy okazji wizytowania mieszkania, służy wsparciem i pomocą w rozwiązywaniu bieżących problemów.

W trakcie oględzin mieszkania przy ul. Warszawskiej 8/7, zespół kontrolny zwrócił uwagę na zły stan techniczny jednego z pokoi (pęknięcie na suficie, łuszcząca się farba i tynk, zgromadzone stare sprzęty RTV). Dyrektor w pisemnym oświadczeniu /akta kontroli str. 126-129/ z dnia 09.02.2017 r. poinformował, że Towarzystwo Nasz Dom jest w trakcie zakupu budynku, do którego zaplanowana jest przeprowadzka wychowanków zamieszkujących w mieszkaniu przy ul. Warszawskiej 8/7. Lider placówki w obecności dyrektora i zespołu kontrolnego zapewniła, że w dn. 09.02.2017 r. wychowanka zamieszkująca w pokoju wymagającym natychmiastowego remontu, zostanie przeniesiona do innego pokoju. Natomiast przedmiotowy pokój zostanie wyłączony z użytku. Zalegający zepsuty sprzęt RTV został usunięty w trakcie trwania kontroli.

## UWAGI I WNIOSKI

1. Biorąc pod uwagę potrzeby rozwojowe oraz wiek dzieci i młodzieży, a także konieczność zapewniania im zdrowej i zrównoważonej diety, zgodnej z obowiązującymi normami żywieniowymi, rekomenduje się planowanie i przygotowywanie co najmniej jednego posiłku ciepłego dla wszystkich wychowanków każdego dnia.
2. W Regulaminie Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, ul. Warszawska 8/7 oraz Oś. Mazurskie 19/8 wyeliminować z katalogu konsekwencji „wniosek do sądu rodzinnego o zmianę środka wychowawczego” oraz doprecyzować pozostałe zapisy w tym zakresie, w celu uniemożliwienia zastosowania konsekwencji naruszających prawa wychowanków.
3. Rozważyć możliwość zorganizowania szkoleń dla wychowawców w celu podniesienia ich kompetencji wychowawczych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę

o podjęcie przez dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Zaprzestać stosowania kar/konsekwencji pozaregulaminowych oraz kar/konsekwencji zbiorowych. Termin realizacji – niezwłocznie.
2. Kartę pobytu dziecka uzupełniać nie rzadziej niż co miesiąc, zgodnie z § 17 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia. Termin realizacji - na bieżąco.
3. Wzmocnić nadzór wewnętrzny nad pracą wychowawców zatrudnionych w placówce. Termin realizacji - na bieżąco.

Jednocześnie informuję, że kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY  
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jabłonka-Kastrau  
ZASTĘPCA DYREKTORA  
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. a/a

GŁÓWNY SPECJALISTA

Katarzyna Stefanowska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Agnieszka Brzozowska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Anna Przybylska

